

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

**«Інноваційні педагогічні технології у навчальному процесі
з підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту»**

слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту категорії: «Завідувачі обласних методичних кабінетів, методисти навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності»

методиста обласного методичного кабінету Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Чернівецької області
Айсюк Юлії Степанівни

Перевірив: _____
(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)

КИЇВ 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	3
I. ІНОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ	5
II. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ	9
2.1. Метод мозкової атаки.....	9
2.2. Метод «Круглий стіл».....	9
2.3. Дискусія.....	9
2.4. Метод «Ситуаційний аналіз».....	10
2.5. Аналіз конкретних ситуацій.....	10
2.6. Ділові та рольові ігри.....	11
2.7. Тренінг.....	11
2.8. Метод презентації.....	12
2.9. Метод обговорення.....	12
2.10. Метод показу (демонстрації).....	12
2.11. Метод практичних робіт.....	12
III. МЕТОДИЧНА РОБОТА В УМОВАХ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ	13
IV. СТИМУЛЮВАННЯ АКТИВНОСТІ СЛУХАЧІВ.....	16
ВИСНОВКИ	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	21

ВСТУП

Важливою функцією держави є захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період [1 ст.4].

Тому для реалізації цієї функції створена Єдина державна система цивільного захисту, одним із основних завдань якої є навчання населення щодо поведінки та дій у випадку виникнення надзвичайної ситуації. Одним із таких навчальних закладів галузевої системи освіти дорослих є навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, які проводять функціональне навчання (підвищення кваліфікації цільового призначення) керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів з питань цивільного захисту, забезпечують надання інших освітніх послуг та методичний супровід підприємств, установ, організацій, що проводять навчання населення діям у надзвичайних, аварійних ситуаціях та в умовах терористичного акту [2, п.1.1.].

Запорукою якісного проведення функціонального навчання є набуття достатнього рівня компетентностей категоріями осіб, які за окремою функцією професійної діяльності, що поширюється Кодексом цивільного захисту на штатні посади у складі певного органу влади або суб'єкта господарювання, виконують завдання, пов'язані з організацією та здійсненням заходів з питань цивільного захисту [1, ст.19]

При цьому, використання різноманітних методів навчання, як способів спільної роботи викладача і слухачів, дає можливість краще засвоювати знання, уміння, навички, психологічно підготувати слухачів до дій в умовах різноманітних надзвичайних ситуацій.

Актуальність теми полягає в тому, що успішність зазначеного навчання значною мірою залежить від впровадження у навчальний процес технологій, зорієнтованих на особистісний підхід до навчання, вирішення конкретних проблем з максимальним використанням життєвого досвіду слухачів,

спрямованих не на формальну передачу знань, а на розвиток пізнавальної активності учасників навчального процесу.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність і значення інтерактивного навчання, його основних методів і прийомів;
- дослідити ефективність застосування інтерактивних методів навчання на різних етапах заняття для моделювання життєвих ситуацій, вирішення творчих завдань, спільне розв'язання проблем;
- теоретично обґрунтувати завдання і функції методичної роботи в інноваційних процесах.

Мета даної роботи полягає у визначенні ефективності використання інтерактивних технологій у навчальному процесі для формування професійної компетенції слухачів у сфері цивільного захисту, розвитку їх творчої активності..

Об'єктом дослідження у даній роботі є пізнавальна активність слухачів.

Предметом дослідження виступають інтерактивні технології як мотивація до пізнавальної активності слухачів.

I. ІНОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ

Інноваційні технології – це цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від

визначення мети й до одержання результатів.

Нині важливо викликати інтерес до навчальної теми, перетворити аудиторію пасивних спостерігачів на активних учасників заняття. Якщо викладач у своїй роботі використовує активні форми та методи навчання, то це сприяє в розв'язанню поставлених завдань.

Активні форми навчання будуються на інтерактивній взаємодії, в процесі якої здійснюється взаємозв'язок не лише між викладачем і слухачем, а й між слухачами у навчанні. Викладач частіше виступає в ролі консультанта.

Багатьма дослідженнями доведено, що використання традиційних (пояснювально-ілюстративних) методів навчання у сучасній освіті малоефективні, вони переважно орієнтовані на пам'ять, а не на мислення [6] мало сприяють розвитку творчих здібностей, самостійності, активності слухачів.

Дослідження американських вчених Р. Карнікау і Ф. Макелроя виявили достовірну закономірність навчання.

Людина пам'ятає:

- 10% прочитаного
- 20% почутого
- 30% побаченого
- 50% побаченого і почутого
- 80% того, що говорить сам
- 90% того, до чого дійшов у процесі самостійної діяльності

Слово «інтерактивний» прийшло до нас з англійської мови від слова «інтерактив»: «*inter*» - взаємний і «*act*» - діяти. «Інтерактивний» – означає сприяти, взаємодіяти чи знаходитися в режимі бесіди, діалогу з будь-чим (комп'ютером), чи з будь-ким (людиною).

Застосування інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі дозволяє:

- здійснювати взаємодію викладача і слухача;

- відхилитися від стереотипності у мисленні;
- розвивати основи нестандартного мислення, уяву, навички комунікативного спілкування, інтелектуальну, емоційну, мотиваційну та інші сфери, за яких кожен відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність [7, с.9].

М. Кларін, розглядаючи проблеми інтерактивного навчання, стверджує, що "це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності слухачів, що включає конкретні цілі, а саме створення комфортних умов навчання, за допомогою яких учень відчуває свою успішність, свою інтелектуальну спроможність, що робить продуктивним сам процес навчання" [4].

Саме такі заняття містять у собі елементи майбутніх технологій, які при групуванні їх у певну систему, що будується на глибокому знанні потреб, інтересів і здатностей слухачів, можуть стати дійсно інноваційними.

Основні характеристики інтерактивного навчання:

- ↗ це спеціальна форма пізнавальної діяльності;
- ↗ навчальний процес організовано таким чином, що практично всі слухачі заохочуються до процесу пізнання. Вони мають можливості розуміти і рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають;
- ↗ має бути атмосфера доброзичливості, взаємопідтримки – форма кооперації та співпраці;
- ↗ на занятті зорганізується індивідуальна, парна, групова робота;
- ↗ застосовуються дослідницькі проекти, ділові ігри, робота з документами, різними джерелами інформації, використовуються творчі завдання.

Сутність інтерактивного навчання - це діалогове навчання, що заперечує домінування як одного виступаючого, так і однієї думки над іншою.

Інтерактивне навчання має на меті:

- створення умов для залучення всіх слухачів до процесу пізнання;

- надання можливості кожному слухачеві розуміти і рефлексувати з приводу того, що він знає і думає;
- вироблення життєвих цінностей;
- створення атмосфери співпраці, взаємодії;
- розвиток комунікативних якостей і здібностей;
- створення комфортних умов навчання, котрі б викликали в кожного слухача відчуття своєї успішності, інтелектуальної спроможності, захищеності, неповторності, значущості.

Інтерактивне навчання передбачає

- ↗ моделювання життєвих ситуацій; розв'язання творчих завдань;
- ↗ спільне вирішення проблем тощо.

Під час діалогового навчання слухачі вчаться критично мислити, розв'язувати складні проблеми на підставі аналізу обставин і відповідної інформації, приймати продумані розв'язки, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми.

Для цього на заняттях зорганізується індивідуальна, парна і групова роботи, застосовуються дослідницькі проекти, рольові ігри, йде робота з документацією різними джерелами інформації.

Що повинен ставити перед собою учасник інтерактивного навчання:

- навчальні завдання;
- виділення головної думки;
- розвивати навчальну активність;
- визначати проблеми в процесі навчання;
- навчатися рефлексії власної навчальної діяльності.

Що повинен уміти викладач:

- створювати в аудиторії атмосферу, що сприяє заохоченню слухачів;
- задавати питання та шукати відповіді;
- брати за основу такі види навчання, що сприяли б розвитку критичного мислення та самостійного набуття знань;

- стимулювати рефлексію;
- застосовувати наявні ефективні, творчі методи;
- стати вдумливим професіоналом, що означає вміти навчатися самому;
- уважно спостерігати, визначати проблеми та створювати нові стратегії

для їх розв'язання;

бути взірцем для слухачів, передавати свої знання колегам, використовувати нові методики навчання.

II. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх слухачів, це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове навчання в співпраці). Роль викладача полягає в тому, що він перестає бути центральною фігурою і лише регулює навчальний процес, займається його загальною організацією, визначає загальний напрям, надає консультації, допомагає у разі серйозних труднощів [9].

Різноманітні спроби, які допомагають слухачам засвоїти програмний матеріал, сприяють активізації навчального процесу, набуттю нових знань. Тому проведення заняття повинно бути активним, щоб жоден слухач не залишився без уваги і тоді, у сприятливій атмосфері, навіть пасивні слухачі будуть активними [9].

Розглянемо основні інтерактивні методи навчання.

2.1. Метод мозкової атаки – це метод розв’язання невідкладних завдань за короткий проміжок часу. (Полягає в тому, що необхідно висловити як можна більшу кількість ідей за значний проміжок часу, обговорити їх та класифікувати. Цей метод використовується для вирішення складних проблем).

2.2. Метод «Круглий стіл» – метод проведення заняття із слухачами, які як правило, мають досвід роботи, практичної діяльності з питання, що обговорюється. На засіданні «круглого столу» слухачі можуть і повинні спробувати обґрунтовано поставити питання з теми обговорення, серйозно аргументувати підходи до розв’язання, а також повідомити про вдалий і невдалий досвід.

«Круглий стіл» – це свого роду нарада з обміну і обговорення практичного досвіду, досягнень і помилок. У такий спосіб слухачі засвоюють зміст теми, її ключові проблеми.

2.3. Дискусія - активний метод проведення занять, покликаний мобілізувати теоретичні й практичні знання, погляди слухачів на проблему, що розглядається. Дискусія доречна при розгляді суперечливих питань, проте, у навчальному процесі може не виникати ситуації суперечності трактувань. Із цих

причин заздалегідь планувати проведення заняття за цим методом не цілком коректно.

Основні передумови використання дискусії в активному навчанні у тому, що у складі теми, що вивчається, необхідно знайти питання, з яких слухачі усвідомлено дотримуються істотно різних точок зору. Це може бути зроблено під час лекції й інших занять. А потім варто визначити, чи відносяться ці спірні питання до інтересів, що зачіпають багатьох.

2.4. Метод «Ситуаційний аналіз» полягає в тому, що слухачі, ознайомившись з описом проблеми, самостійно аналізують ситуацію, діагностують проблему й пропонують свої ідеї та розв'язки рішення в дискусії з іншими слухачами. Залежно від характеру висвітлення матеріалу використовуються ситуації-ілюстрації, ситуації-оцінки й ситуації-вправи.

Ситуація-ілюстрація містить у собі приклад з управлінської практики (як позитивний, так і негативний) і спосіб розв'язання ситуації.

Ситуація-оцінка становить опис ситуації й можливе вирішення в готовому вигляді: потрібно тільки оцінити, наскільки воно правомірно й ефективно.

Ситуація-вправа полягає в тому, що конкретний епізод управлінської діяльності підготовлений таким чином, щоб його розв'язок вимагав будь-яких стандартних дій, наприклад, розрахунку нормативів, заповнення таблиць, використання юридичних документів і т. ін.

Ситуаційний аналіз включає метод аналізу конкретних ситуацій, метод «кейс-стаді», метод «інциденту», розбір ділової кореспонденції («баскет-метод»).

2.5. Аналіз конкретних ситуацій – найбільш прийнятний в умовах курсового навчання метод ситуаційного аналізу – традиційний аналіз конкретних ситуацій, що включає глибоке й детальне дослідження реальної або імітованої ситуації.

Використання методу аналізу конкретних ситуацій дозволяє досягти наступних навчальних цілей:

- розвиток аналітичного мислення,
- застосування аналізу в динаміці;
- оволодіння практичними навичками роботи з інформацією: виокремлення, структурування й ранжирування за значимою проблемою;
- вироблення управлінських рішень;
- освоєння сучасних управлінських і соціально-психологічних технологій;
- розширення комунікативної компетентності;
- формування здатності вибору оптимальних варіантів ефективної взаємодії з іншими людьми;
- стимулювання інновації; підвищення мотивації до навчання теорії проблеми.[10].

2.6. Ділові і рольові ігри. Цей метод становить у комплексі рольову гру з різними інтересами її учасників і необхідністю прийняття рішення по закінченні або під час гри.

Рольові ігри допомагають формувати у слухачів такі якості, як комунікативні здібності, самостійність мислення та ін. Вони проходять у формі групового мисленнєвого пошуку, що потребує залучення в комунікацію всіх учасників гри. По суті, цей метод навчання є особливою формою комунікації.

Завершується ділова гра підведенням підсумків, де основна увага приділяється аналізу одержаних результатів, найбільш значущих для практики.

Проте, завершальна фаза може бути розширена до рефлексії всього перебігу гри. Об'єктами такої рефлексії можуть стати: динаміка індивідуальних, групових траєкторій руху розумових процесів; динаміка створення колективної думки.

2.7. Тренінг. Під тренінгами розуміють таке навчання, коли основна увага приділяється практичному опрацюванню матеріалу, що вивчається, коли в процесі моделювання спеціальних завдань-ситуацій слухачі мають можливість

розвивати і закріплювати необхідні знання і навички, змінювати ставлення до свого досвіду і використаними під час роботи підходам.

2.8. Метод презентації – це виступ перед аудиторією - необхідний атрибут фактичної та навчальної діяльності. Презентації використовуються для представлення певних тем, розробок, звіту про виконання індивідуального завдання тощо.

Всі презентації проводяться за однією структурою сценарію: представлення теми та її мети, коротке викладення змісту за розділами, невимушене спілкування, обговорення теми.

2.9 Метод обговорення навчального матеріалу передбачає активну колективну роботу слухачів під керівництвом викладача на базі їх попередньої підготовки шляхом обговорення навчального матеріалу з певної проблеми.

Він розрахований на те, щоб слухачі змогли поглибити і систематизувати свої знання, перевірити правильність висновків, до яких вони дійшли, оволодіти умінням відстоювати свої погляди і переконання.

2.10. Метод показу (демонстрації) полягає в тому, щоб за допомогою різноманітних дій і засобів створити у слухачів наочний образ предмета, що вивчається, сформулювати конкретні уявлення про протікання певних процесів.

За допомогою цього методу досягається активізація уваги і мислення слухачів. Показ сприяє швидкому засвоєнню матеріалу, опанування якого за допомогою інших методів потребує більше часу і зусиль.

2.11. Метод практичних робіт застосовується під час виконання слухачами завдань з практики різного виду (підготовка навчального майна до роботи, застосування, вимір, технічне обслуговування, тощо).

Специфіка навчання методом практичних робіт полягає в тому, що слухачі отримують можливість, виконуючи завдання з практики, перевірити дієвість теоретичних знань, пов'язати їх з реальними

завданнями, які розв'язуються керівним складом і фахівцями у сфері цивільного захисту в різній обстановці.

III. МЕТОДИЧНА РОБОТА В УМОВАХ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

У нинішній період сучасність вимагає реорганізації управлінської діяльності, професійної готовності педпрацівників до впровадження інновацій, пошуку нових науково–методичних підходів до технологічного забезпечення освітнього процесу, що протікає за умов вирішення нагальних проблем.

Не викликає сумніву, що основним фактором успішної підготовки в системі функціонального навчання є наявність висококваліфікованих фахівців. Йдеться про педагогів, які спроможні працювати відповідно до зростаючих потоків наукової інформації, оволодівати і впроваджувати інноваційні освітні технології, сприяти творчій активності слухачів та їх професійних здібностей.

Координуюча роль щодо удосконалення науково-методичної підтримки педагогів в умовах впровадження інноваційних педагогічних технологій, належить, беззаперечно, методичним службам, перед якими сьогодні стоїть ряд першочергових завдань, головне з яких - формування професійної компетентності педагогічного працівника, здатного реалізувати завдання оновленого змісту освіти.

Постійне вдосконалення фахової майстерності сучасного педагога буде результативним за умови впровадження ефективної системи безперервної освіти педагогічних працівників. Розв'язати цю проблему можна різними шляхами, але, передусім, через ефективну організацію методичної роботи, яка спонукає педагога до роботи над підвищенням свого фахового рівня, сприяє збагаченню педагогічного колективу педагогічними знахідками, допомагає молодим учителям переймати майстерність у більш досвідчених колег [12]. У цьому контексті функції методичної роботи полягають у:

□ визначенні системи заходів, спрямованих на досягнення найкращих результатів (планування);

- діяльності з удосконалення структури і змісту методичної роботи (організаційна);
- регулярному вивченні співвідношення між рівнем компетентності педагогів, що виявляється в узагальненому результаті їх праці, та вимогами суспільства до якості роботи працівників освіти (діагностична);
- передбаченні знань та умінь, необхідних педагогам у майбутньому (прогностична);
- виробленні принципово нових положень навчальної роботи, у формуванні, експериментальній перевірці та впровадженні передового досвіду (моделююча);
- відновленні частково забутих або втрачених педагогами знань після закінчення навчального закладу (відновлююча);
- виправленні недоліків у діяльності педагогів, пов'язаних із використанням застарілих методик (коригуюча);
- інформуванні, агітації педагогів щодо впровадження досягнень науки, передового досвіду (пропагандистська);
- налагодженні й підтримці зворотного зв'язку, в оцінюванні відповідності наслідків методичної роботи завданням та нормативним вимогам (контрольно-інформаційна). [9].

Інноваційна організація методичної роботи має вирішувати наступні завдання:

- забезпечення умов для професійного та морального зростання;
- створення професійного інформаційного та освітньо-методичного середовища;
- впровадження сучасних освітніх інноваційних технологій у навчальний процес;

- інформаційно-методичну підтримку нових форм, методів і засобів навчання та апробація їх в практичній діяльності;
- опрацювання елементів освітніх технологій та розроблення їх авторських модифікацій, адаптованих до конкретних умов;
- удосконалення самоосвітньої роботи - вивчення, узагальнення та популяризацію передового педагогічного досвіду;
- виявлення творчих та обдарованих педагогів, допомога їм у професійному зростанні;
- надання консультативної допомоги педагогам.

Сучасний працівник методичної служби повинен мислити рефлексивно, створювати умови для особистісного розвитку педагога, володіти змістом сучасної освіти і тенденціями змін в освітньому просторі, методологією власної діяльності.

IV. СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ СЛУХАЧІВ

Сучасний педагог має виступати не стільки джерелом знань та контролюючим суб'єктом, скільки організатором самостійної активної пізнавальної діяльності слухачів, консультантом і помічником.

Це людина, «яка володіє певним переліком якостей, а саме: рішучістю, вмінням не зупинятися на досягнутому, сміливістю мислення, вмінням бачити за межі того, що бачать сучасники і бачили попередники» [11].

Завдання педагога - управляти процесами творчого пошуку, йдучи від простого до складного, створювати ситуації, що сприяють творчій активності та спрямованості слухачів, розвивати їх уяву, асоціативне мислення, здатність розуміти закономірності, прагнення постійно вдосконалюватися, розв'язувати дедалі складніші творчі завдання.

Під стимулюванням творчої активності слухачів у процесі навчання ми будемо розуміти таку діяльність викладача, яка спрямована на формування мотивів творчої діяльності і підвищення наявного рівня творчої активності на занятті до необхідного і достатнього, тобто такого, який забезпечує виконання запланованих викладачем цілей та конкретних творчих завдань.

До методів стимулювання творчої активності слухачів належать:

- стимулювання зацікавленості, творчого інтересу;
- використання цікавих аналогій;
- створення ситуацій емоційного переживання;
- використання розвивальних ігор;
- використання методу відкриття;

- 👉 створення ситуацій з можливістю вибору;
- 👉 використання запитань, що стимулюють процеси
- 👉 мислення вищого рівня;
- 👉 підвищення стимулюючого впливу змісту навчального матеріалу.

Ефективність застосування методів стимулювання творчої активності слухачів залежить від психологічних та педагогічних умов.

Психологічні умови:

- створення відповідної творчої атмосфери на занятті: доброзичливість викладача, відсутність категоричних оцінок і критики на адресу слухача сприяють прояву його творчої активності;
- створення умов для конструктивного спілкування слухачів незалежно від рівня їх підготовленості;
- забезпечення слухачам можливості активно ставити запитання, висувати оригінальні ідеї, гіпотези;
- використання особистого прикладу творчого підходу до вирішення проблем.

Педагогічні умови:

- забезпечення слухачів необхідним дидактичним і роздатковим матеріалом;
- забезпечення умов для вправ і практичного застосування набутих знань, умінь та навичок;
- дотримання позиції консультанта, помічника, залишаючи за собою функцію загального контролю;
- надання можливості слухачам будувати творчий процес самостійно.

Отже, можна підсумувати, що активні методи навчання — це навчання діяльністю. Вони спонукають слухачів до самостійного здобуття знань, розвитку мислення, формування практичних умінь і навичок, які стимулюють

пізнавальну діяльність слухачів. При цьому створюються умови, в яких слухачеві потрібно оперувати поняттями різного масштабу, брати участь у вирішенні проблем різного рівня. Активні методи допомагають створити таке освітнє середовище, де досягається поглиблене розуміння проблеми, уможливають залучення слухачів до активного пізнавального процесу та забезпечення ефективної взаємодії слухача та викладача в умовах спільної діяльності, а також перенесення знань і навичок із навчальної діяльності у професійну.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумок, варто зазначити, що для формування творчої активності слухачів та впливу на неї, досягнення більш успішних результатів засвоєння знань, необхідний комплексний підхід та використання засобів стимулювання, якими у даному випадку є інноваційні технології.

Навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, як і більшість навчальних закладів, усвідомили необхідність працювати в режимі розвитку й втілювати у процесі навчання різноманітні інтерактивні методи, у яких найважливішим є вміння аналізувати, розв'язувати проблеми, співпраця з іншими людьми, побудова пізнавальної діяльності слухачів на основі загальнонаукових ідей і методів.

Застосування інтерактивних методів відзначатиметься ефективністю лише за наявності планування викладачем результатів роботи з групою, залучення слухачів до активної діяльності та дасть змогу наблизити процес навчання до конкретного досвіду групи.

Формування готовності педагогів до інтерактивної взаємодії є частиною методичної роботи і має найбільшу ефективність та результативність за умови постійної взаємодії, співпраці з методичним кабінетом, адміністрацією, педагогічним колективом.

Як свідчить практика, організація процесу навчання з використанням інтерактивних форм сприяє формуванню стійкого інтересу до навчання, потреби у самоосвіті, саморозвитку. Від рівня професійної компетентності педагога і його готовності до інтерактивної взаємодії залежить ефективність і

результативність реалізації інтерактивної освіти.

Порівняння різних методів навчання дозволяє стверджувати, що саме інтерактивне навчання дозволяє слухачам стати іншими - вільними, розкріпаченими, оптимістично налаштованими, готовими до подолання труднощів навчання та життя, стійкішими до стресів. Інтерактивні методи навчання дозволяють слухачам:

- ґрунтовно аналізувати навчальну інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу;

- навчитись формулювати власну думку, правильно її виражати;

- доводити свою точку зору, аргументувати, дискутувати;

- навчитись слухати іншу людину;

- вчитись будувати конструктивні відносини у групі;

- розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, виконання творчих робіт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/page>
2. Про затвердження Типового положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності// Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.05.2014 № 523 [Ел. ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0624-14>.
3. Богданова І. М. Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх соціальних працівників // Вісник Національної академії Державної прикорд. служби України. Педагогічні науки. – 2011. – № 11. – С. 15–20.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004.
5. Кларин М. В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии / М. В. Кларин. – Рига : НПЦ «Эксперимент», 1995. – 176 с.
6. Придатко О.В., Ренкас А.Г. Дослідження ефективності та аспекти впровадження інтерактивних засобів навчання в організацію навчального процесу ЛДУБЖД. Збірник наукових праць Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Львів – 2010.
7. Пометун О. Що таке «інтеракція» і навіщо вона потрібна у навчанні //Завуч.-2005.-25.-С. 6-10.
8. Сисоева С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / НАПН України, Педагогічної освіти і освіти дорослих. К.: ВД «ЕКМО», 2011. - 324 с.
9. Єрмола А. М. Технологія організації науково-методичної роботи з педагогічними кадрами / А.М. Єрмола. - Харків: Гімназія, 1999. - 127 с.

10. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / О. І. Пометун, А. В. Пироженко ; ред. О. І. Пометун. - К. : А.С.К., 2004. - с. 8-24.
11. Технології навчання дорослих / [упор. О. Главник, Г. Бевз]. - К. : Главник, 2006. - с. 4-7, 106-111.
12. Наукові основи організації методичної роботи [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://pidruchniki.com//pedagogika/>